

| | | | |
|--|--|--|--|
| Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta | | Laitos-Institution-Department Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos | |
| Tekijä-Författare-Author Tirkkonen, Sanna | | | |
| Työn nimi-Arbetets titel-Title Etiikka taitona Michel Foucault'n filosofiassa | | | |
| Oppiaine-Läroämne-Subject Käytännöllinen filosofia | | | |
| Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ | | Aika-Datum-Month and year 2010-04-06 | Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 112 |
| Tiivistelmä-Referat-Abstract <p>Tutkielma käsittelee Michel Foucault'n (1929 – 1984) etiikkaa vuosina 1982 – 1984. Foucault tunnetaan parhaiten tiedon ja vallan filosofina, joka ajattelee subjektin muodostuvan erilaisissa säännönmukaistavissa sosiaalisissa koodistoissa, diskursseissa, pysyvän olemuksellisuuden sijaan. Lähtökohtana Foucault'n etiikalle on, ettei diskursiivinen subjektikäsitys pysty täysin vastaamaan kysymyksiin siitä, kuinka henkilö perustelee itselleen toimintansa ja asettaa itsensä oman toimintansa kohteeksi. Aluksi Foucault kääntyy yksilön itsesuhteen ja -reflektion pohdintaan. Tästä johtuen Foucault'n etiikkaa on tulkittu yksilökeskeisenä ja yhteiskunnallisesta toiminnasta irrallisena. Foucault on universaalietiikan kriitikko. Hän muodostaa tilannekohtaisuuteen perustuvaa etiikkaa ”olemassaolon taitojen” (l'art de l'existence) ja ”olemassaolon estetiikan” (esthétique de l'existence) käsitteillä. Englanninkielisessä keskustelussa tämä on johtanut tulkintoihin, joissa Foucault'n etiikka on vertautunut individualistisiin taiteisiin.</p> <p>Seksuaalisuuden historian osassa Huoli itsestä (1984) Foucault tarkastelee sitä, kuinka tiukentunut käsitys seksuaalimoraalista ei johda I ja II vuosisadalla suoriin kieltoihin vaan kehotuksiin ”pitää huolta itsestä”. Foucault tutkii, kuinka ”itsestä huolta pitäminen” liitetään ”itsensä tuntemiseen” ja erilaisiin itseen kohdistuviin harjoitteisiin (pratique de soi). Foucault'n Collège de Francea pitämä luentosarja L'herméneutique du sujet (Subjektin hermeneutiikka, 2001) tutkii kuitenkin itsesuhteen etiikan lisäksi suhdetta, joka avautuu toiseen. Tutkielmassa tarkastellaan sitä, kuinka suhde toiseen neuvotellaan tasavertaiseksi, ja minkälaista yhteiskunnallista relevanssia Foucault suhteella näkee. Hiljattain ilmestynyt Le courage de la vérité (Totuuden rohkeus, 2009) irrottautuu kokonaan subjektin sisäisyyden etiikasta ja pohtii subjektipositioiden neuvottelusuhdetta yksilöiden välillä. Etiikka määrittyy tällöin uudella tavalla: ekspressiivisenä, yhteiskuntaan suuntautuvana toimintana ja kritiikkinä yhteisössä. Luentosarjoja on tutkittu Suomessa vähän. Tutkielman tarkoituksena on luoda uusi, Foucault'n etiikan eri tutkimuslinjat huomioiva tulkintakehys. Tutkielma tuo esille, että etiikka ”taiteen” sijaan määrittyy ”taitona”, myös sosiaalisessa merkitysyhteydessä. Etiikka taitona merkitsee ainutkertaisessa tilanteessa tapahtuvaa toimintaratkaisua, jolle annetaan erilaisia kontekstisidonnaisia ja suhteissa neuvoteltavia merkityssisältöjä. Foucault'n etiikka ei palaudu yhteen, subjektilähtöiseen tulkintakehykseen, vaan sitä on tutkittava genealogisen tutkimusmenetelmän mukaisesti useina eri lähtöpisteinä, jotka Foucault'n etiikan kohdalla löytyvät antiikin filosofiasta. Foucault'n antiikintutkimukset ovat analogisia kohteita nykyisyydelle, vaikka eksplisiittisesti nykyisyys on teksteissä pienessä roolissa; karkeiden antiikintulkintojen avulla Foucault tutkii lopuksi myös oman ajattelunsa ongelmallisuutta.</p> | | | |
| Avainsanat-Nyckelord-Keywords Foucault etiikka subjekti toinen yhteisö | | | |
| Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information | | | |